

Έκθεση Για Την Ανθρώπινη Ανάπτυξη 1999

Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη: Άνθρωποι, όχι μόνο κέρδη

Ένα Ανθρώπινο Πρόσωπο για την Παγκοσμιοποίηση

12 Ιουλίου 1999-- Η Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη 1999, που συντάχθηκε για λογαριασμό του Προγράμματος του ΟΗΕ για την Ανάπτυξη, περιλαμβάνει μία έντονη έκκληση για τον επαναπροσδιορισμό των κανόνων της παγκοσμιοποίησης. Να την κάνει να λειτουργήσει για ανθρώπους όχι μόνο για κέρδη.

Η **παγκοσμιοποίηση**, λει η έκθεση, είναι κάτι περισσότερο από την ροή χρημάτων και αγαθών -- είναι η αυξανόμενη αλληλεξάρτηση των ανθρώπων του κόσμου μέσα από "τον συρρικνούμενο χώρο και των συνόρων που εξαφανίζονται". Αυτό προσφέρει τεράστιες ευκαιρίες για να εμπλουτιστούν οι ζωές των ανθρώπων και για να δημιουργηθεί μία παγκόσμια κοινωνία που θα βασίζεται σε αξίες τις οποίες θα μοιράζεται. Έχει όμως επιτραπεί στις αγορές να κυριαρχήσουν σε αυτήν τη διαδικασία, και έτσι τα οφέλη και οι ευκαιρίες δεν έχουν διαμοιραστεί ισομερώς.

Το αποτέλεσμα είναι μία "τερατώδης" και επικίνδυνη πόλωση μεταξύ αυτών των ανθρώπων και των κρατών που ωφελούνται από αυτό το σύστημα και αυτών που είναι απλά οι παθητικοί εισπράκτορες των επιδράσεών του.

Το ένα πέμπτο των ανθρώπων του κόσμου που ζουν στις χώρες με το υψηλότερο εισόδημα κατέχουν το 86% του παγκόσμιου ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος, 82% των εξαγωγικών αγορών, το 68% των ξένων άμεσων επενδύσεων και το 72% των τηλεφωνικών γραμμών. Το κατώτερο ένα πέμπτο, που ζει στις φτωχότερες χώρες, κατέχει περίπου το ένα τοις εκατό σε κάθε κατηγορία.. Από τις ξένες άμεσες επενδύσεις προερχόμενες από τις υπό ανάπτυξη χώρες και από τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στη δεκαετία του '90, περισσότερες από το 80% πήγαν σε 20 χώρες μόνο, και κυρίως στην Κίνα.

Αυτές οι ανισότητες είναι πολύ εντυπωσιακές από μόνες τους. Όμως η έκθεση ισχυρίζεται ότι οι ανισότητες που προκύπτουν από την **παγκοσμιοποίηση** που ωθείται από αγορές και το κέρδος, είναι πολύ

ευρύτερες και βαθύτερες, και αγγίζουν όλες τις πτυχές της ανθρώπινης ζωής.

Η πρόνοια, "η αόρατη καρδιά της ανθρώπινης ανάπτυξης", απειλείται διότι η σημερινή παγκόσμια αγορά ασκεί πίεση στον χρόνο, στους πόρους και στα κίνητρα για την εργασία της πρόνοιας, χωρίς την οποία τα άτομα δεν μπορούν να ανθίσουν ενώ η κοινωνική συνοχή κινδυνεύει με κατάρρευση.

Η επανάσταση στην τεχνολογία, όπως είναι το Διαδίκτυο, θα μπορούσε να επιταχύνει την πορεία σε μία ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση τόσο στις πλούσιες όσο και στις φτωχές χώρες. Προς το παρόν όμως ωφελούνται μόνο οι σχετικώς ευκατάστατοι και μορφωμένοι: 88% των χρηστών ζουν σε βιομηχανοποιημένες χώρες, που συλλογικά αντιπροσωπεύουν το 17% του παγκόσμιου πληθυσμού. Όσοι έχουν καλή πρόσβαση έχουν ένα συντριπτικό πλεονέκτημα σε σύγκριση με τους φτωχούς που δεν έχουν πρόσβαση, που η φωνή τους και οι έγνοιες τους μένουν εκτός του παγκόσμιου διαλόγου.

Στη διαδικασία προσδιορισμού των προτεραιοτήτων στην έρευνα της βιοτεχνολογία, η έκθεση αναφέρει ότι το χρήμα και εδώ μιλάει πολύ δυνατότερα από την ανάγκη -- "τα καλλυντικά και η επιβράδυνση της ωρίμανσης της ντομάτας είναι πιο ψηλά στον κατάλογο από το εμβόλιο κατά της ελονοσίας ή την καλλιέργεια που αντιστέκεται στην ξηρασία και αναπτύσσεται στα οριακά εδάφη."

"Όσο οι επικοινωνίες, οι μεταφορές και η τεχνολογία συμβάλλουν στην παγκόσμια οικονομική επέκταση, δεν παρατηρείται ανάλογη προώθηση του προβλήματος της φτώχειας," λει ο ιδιοκτήτης του CNN, Ted Turner σε κείμενό του που δημοσιεύεται σαν μέρος της Έκθεσης. "Είναι σαν η **παγκοσμιοποίηση** να τρέχει με την τέταρτη ταχύτητα, ενώ η ικανότητα του κόσμου να καταλάβει τι συμβαίνει και να αντιδράσει, βρίσκεται σε αργή κίνηση".

Επιπλέον, η ιλιγγιώδης ταχύτητα της **παγκοσμιοποίησης** καθιστά τις ζωές των ανθρώπων λιγότερο ασφαλείς, όσο η διάδοση των παγκόσμιων απειλών στην ευημερία υπερέρχει των δράσεων για την αντιμετώπισή τους.

Για παράδειγμα, η οικονομική κρίση της Ανατολικής Ασίας θα έχει σαν αποτέλεσμα μια μειωμένη παγκόσμια απόδοση κατά 2 τρισεκατομμύρια δολάρια μεταξύ του 1998 και του 2000, σύμφωνα με τους υπολογισμούς. Αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα ότι εκατομμύρια άτομα θα χάσουν τη δουλειά τους και θα γίνουν περικοπές στις κοινωνικές υπηρεσίες σε όλον τον κόσμο. Η κρίση δεν ήταν ένα μεμονωμένο ατύχημα, προειδοποιεί η έκθεση, διότι η οικονομική αστάθεια είναι εγγενές χαρακτηριστικό των παγκοσμίως ενσωματωμένων οικονομικών αγορών.

Με την οικονομική ανασυγκρότηση και την κατάργηση των ασφαλιστικών κοινωνικών μέτρων, ανασφάλεια στην εργασία αυξάνει τόσο στις βιομηχανοποιημένες όσο και στις υπό ανάπτυξη χώρες,

Πολιτιστικά, πολλοί άνθρωποι αισθάνονται ότι απειλούνται από τη μονόπλευρη ροή. Η πιο μεγάλη βιομηχανία εξαγωγών των Ηνωμένων Πολιτειών δεν είναι τα αεροπλάνα ή τα αυτοκίνητα, αλλά η ψυχαγωγία..

Οι εγκληματίες -- "μεταξύ αυτών με το πιο επιχειρηματικό πνεύμα και των

περισσότερο επινοητικών καιροσκοπών" -- έχουν ωφεληθεί από την **παγκοσμιοποίηση**, εφόσον τα έξι μεγαλύτερα διεθνή συνδικάτα υπολογίζεται ότι έχουν τζίρο 1,5 τρισεκατομμύριο δολάρια τον χρόνο. Επίσης το παράνομο εμπόριο ναρκωτικών, όπλων, εργασίας, αγαθών και χρήματος συνεισφέρει στο έγκλημα και τη βία και απειλεί ολόκληρες περιοχές σε όλον τον κόσμο.

Αυτά τα ανθρώπινα στοιχεία δεν έχουν υπολογιστεί στη στενή αντίληψη που βασίζεται στην οικονομική πλευρά της **παγκοσμιοποίησης** όπως έχει επικρατήσει ως τώρα. Είναι μία παράλειψη την οποία η Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη προκαλεί κατά μέτωπο: " Οι ανταγωνιστικές αγορές μπορεί να είναι η καλύτερη εγγύηση για μία αποτελεσματική παραγωγή αλλά όχι για την ανθρώπινη ανάπτυξη".

"Όσο η **παγκοσμιοποίηση** κυριαρχείται από την οικονομική πλευρά της και από την επέκταση των αγορών, θα "πιέζει την ανθρώπινη ανάπτυξη", λει η Sakiko Fukuda-Parr, Διευθύντρια του γραφείου της Έκθεσης για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη. "Χρειαζόμαστε μία νέα προσέγγιση στην διακυβέρνηση, τέτοια που να διατηρεί τα πλεονεκτήματα που προσφέρονται από τις παγκόσμιες αγορές και τον ανταγωνισμό ενώ την ίδια ώρα θα λαμβάνει υπόψη τους ανθρώπινους, κοινωνικούς και περιβαλλοντολογικούς πόρους που θα εξασφαλίζουν ότι η **παγκοσμιοποίηση** θα λειτουργεί θετικά και για τους ανθρώπους και όχι μόνο για το κέρδος".

Η Έκθεση καλεί για έναν επαναπροσδιορισμό της διακυβέρνησης για τον 21^ο αιώνα. Οι προτάσεις και συστάσεις της Έκθεσης καλύπτουν την παγκόσμια διάσταση (ανασυγκρότηση των Ηνωμένων Εθνών και της Παγκόσμιας Οργάνωσης Εμπορίου), την περιφερειακή (συλλογικές προσεγγίσεις από ομάδες κρατών σε διεθνείς διαπραγματεύσεις σε θέματα εμπορίου και άλλους τομείς), την εθνική (κοινωνική προστασία κατά των επιπτώσεων της **παγκοσμιοποίησης**) και την τοπική (μεγαλύτερη ισορροπία μεταξύ των φύλων στην ευθύνη του βάρους της προσφοράς υπηρεσιών πρόνοιας).

Η Έκθεση αναφέρει ότι δεν είναι ανάγκη να περιμένει κανείς τη δράση. Μια σειρά αλλαγών μπορούν να τεθούν σε κίνηση στα επόμενα δυο ή τρία χρόνια:

- Η καθιέρωση μηχανισμών υψηλού επιπέδου σε κάθε κράτος για τον συντονισμό πολιτικής στο θέμα της **παγκοσμιοποίησης**.
- Γρηγορότερη ανακούφιση των χρεών και αναδιανομή της βοήθειας προς όφελος των φτωχότερων χωρών και των προτεραιοτήτων για την ανθρώπινη ανάπτυξη.
- Ανεξάρτητη νομική βοήθεια και μία διαδικασία συνηγόρου του πολίτη για την ενίσχυση των πιο αδύνατων κρατών στην Παγκόσμια Οργάνωση Εμπορίου.
- Διεθνής συνεργασία εναντίον του παγκόσμιου εγκλήματος. Σε αυτή θα περιλαμβάνεται η χαλάρωση του τραπεζικού απορρήτου.
- Εξερεύνηση νέων πόρων χρηματοδότησης για την παγκόσμια τεχνολογική επανάσταση, όπως ένας 'φόρος bit" σε κάθε μήνυμα στο

Διαδίκτυο, και ένα διεθνές πρόγραμμα για την ανάπτυξη της τεχνολογίας που εξυπηρετεί τις ανάγκες των φτωχών.

- Η δημιουργία μίας ομάδας για την επανεξέταση της παγκόσμιας διακυβέρνησης, για να περιληφθούν όχι μόνο μία σειρά κρατών αλλά και αντιπρόσωποι του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών.

"Ο κόσμος τρέχει ευθεία μέσα σε μία μεγαλύτερη ενοποίηση, οδηγημένος κυρίως από μία φιλοσοφία του κέρδους της αγοράς και της οικονομικής αποδοτικότητας. Πρέπει στην εξίσωση να συμπεριλάβουμε την ανθρώπινη ανάπτυξη και την κοινωνική πρόνοια" λει ο Dr. Richard Jolly, συντονιστής της έκθεσης. "**Η παγκοσμιοποίηση** χρειάζεται ένα ανθρώπινο πρόσωπο".

Σχετικά με αυτήν την έκθεση:

Από το 1990, κάθε χρόνο, το Πρόγραμμα του ΟΗΕ για την Ανάπτυξη (UNDP) αναθέτει τη σύνταξη της Έκθεσης για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη σε μία ανεξάρτητη ομάδα ειδικών που εξετάζουν μεγάλα θέματα παγκοσμίου ενδιαφέροντος. Η Έκθεση εξετάζει το κατά κεφαλή εισόδημα σαν ένα μέτρο ανθρώπινης προόδου, σε συνάρτηση με άλλους παράγοντες όπως είναι η μέση αναμενόμενη διάρκεια ζωής, ο αναλφαβητισμός, και η ευημερία στο σύνολό της. Η Έκθεση υποστηρίζει ότι σε τελική ανάλυση η ανθρώπινη ανάπτυξη "είναι μία διαδικασία για να διευρύνονται οι επιλογές των ανθρώπων".

Αυτό το χρόνο, η έκθεση εστιάζει τις θετικές και στις αρνητικές επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης. Υποστηρίζει ότι παρ' όλο που πολλά εκατομμύρια άνθρωποι περιθωριοποιούνται όλο και περισσότερο λόγω της αδυναμίας τους να έχουν πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες, συμπεριλαμβανομένου και του Διαδικτύου, οι αναπτυσσόμενες ανισότητες δεν είναι αναπόφευκτες. Συνιστά, ανάμεσα σ' άλλα, ισχυρότερες κοινωνικές πολιτικές και ενέργειες που θα αναχαιτίσουν τις συνέπειες της σημερινής οικονομίας "έξαρσης και χρεοκοπίας". Παροτρύνει τους όσους διαμορφώνουν πολιτική να εξισορροπήσουν το ενδιαφέρον τους για το κέρδος με το ενδιαφέρον για τους ανθρώπους το οποίο έχει περιορισθεί μετά από την αναταραχή της σημερινής παγκόσμιας αγοράς

Η Έκθεση για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη τυπώνεται στα Αγγλικά από το Oxford University Press, 2001 Evans Rd. Cary, NC 27513, USA. Τηλέφωνο: (919)677-0977

Κέντρο Πληροφοριών ΟΗΕ
Κεντρική Σελίδα | Τα νέα μας | Επικοινωνία